

Posljednje poglavlje monografije *Povijest naselja grada Daruvara* donosi kraće preglede povijesti Donjega Daruvara, Daruvarskih Vinograda, Doljana, Gornjega Daruvara, Lipovac Majura, Ljudevit Sela, Markovca i Vrbovca.

Iznimno vrijedna i iscrpna monografija *Povijest Daruvara* predstavlja sintezu cjelokupne povijesti daruvarskoga područja od prapovijesti do suvremenoga doba dajući pregled političkih, društvenih, kulturnih, gospodarskih, ali i vjerskih mijena kroz stoljeća, detaljno prikazujući svaki navedeni segment. Autori ujednačenim stilom pisanja i interdisciplinarnim pristupom, popraćenim brojnim ilustracijama, zorno predočuju čitateljima bogatu daruvarsku prošlost, u kojoj se isprepliću multietnički i multivjerski sklad. Ta popularnoznanstvena monografija, koja pridonosi boljem razumijevanju prošlosti i sadašnjosti Daruvara i daruvarskoga područja, velik je doprinos hrvatskoj historiografiji, a namijenjena je širem krugu čitatelja od povjesničara i arheologa preko domaćega stanovništva do znatiželjnika zainteresiranih za lokalnu daruvarsku baštinu. Posebna je vrijednost monografije što je povijest Daruvara učinila prepoznatljivom i vidljivom donoseći na jednome mjestu sve potrebne spoznaje o prošlosti Daruvara te dajući poticaj za daljnja istraživanja nekih novih gradova i regija.

Dr. sc. Vlatka Dugački

Leksikografski zavod Miroslav Krleža

Prinos Festivalu povijesti *Kliofest 2022.*

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru aktivno je uključen od 2018. godine u program Festival povijesti *Kliofest*, koji organizira Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti. Zavod je 16. svibnja 2022., u suradnji s Ogrankom Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Gradskog muzeja u Bjelovaru i Međužupanijskog stručnog vijeća stručnih suradnika pedagoga osnovnih škola Bjelovarsko-bilogorske i Koprivničko-križevačke županije, organizirao stručni skup pod nazivom *Prinos proučavanju života i djela značajnih osoba u hrvatskoj općoj povijesti i pedagogiji*.

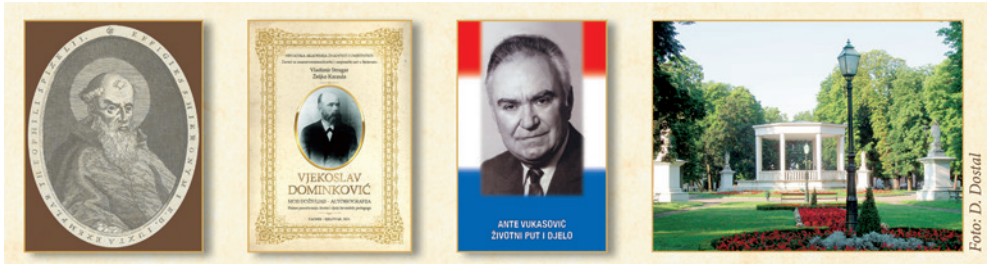


Foto: D. Dostal

Akademik Dragutin Feletar, voditelj bjelovarskog Zavoda, govorio je o temi *Dvojba oko lokacije Stridona, rodnog mjesta sv. Jeronima, najvećeg sveca Rimske Crkve s hrvatskih prostora*. Autor se pozvao na rezultate vlastitih istraživanja i knjigu pavlinskog redovnika te najutjecajnijeg i najznačajnijeg znanstvenika i povjesničara 18. stoljeća u Hrvatskoj Josipa Bedekovića (1688. – 1760.) *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Međimurju*, čiji su nakladnici Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, Tkalčić – Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije, Družba *Braća hrvatskog zmaja* i Zrinska garda Čakovca (2017.). I uz dileme koje izaziva pitanje rodnog mjesta sv. Jeronima, akademik Dragutin Feletar priklanja se stavu Josipa Bedekovića, ali ga potvrđuje i vlastitim istraživanjima, iz kojih proizlazi da je sv. Jeronim bio porijeklom Hrvat i da je rođen u Štrigovi (lat. *Stridon*) u Međimurju.

Dr. sc. Željko Karaula govorio je o temi *Sveci zaštitnici u središnjem bjelovarskom parku – svrha, namjena i sudbina*. U izlaganju je istaknuto kako su 1777. i 1778. godine u gradskom parku (prethodno paradnom trgu) postavljena četiri barokna kipa: kip sv. Terezije Avilske, kip sv. Jurja, kip sv. Ivana Nepomuka i kip sv. Jelene. Pravilan razmještaj kipova svetaca na Trgu Marije Terezije mogu se prvi put vidjeti na planu Bjelovara iz 1795. godine i nalazili su se oko izgrađene česme. Isto tako, vide se na prvim fotografijama snimljenim oko 1855. godine. Kipovi su doživjeli nekoliko restauracija, primjerice 1934. i 1996. godine, međutim uklonjeni su 29. travnja 1949., nakon rasprave u Gradskom komitetu. Nakon konzervatorsko-restauratorskih radova i obnove kipovi su ponovno postavljeni 22. rujna 2000. uoči Dana grada Bjelovara koji je obilježen 29. rujna 2000.

Predstavljene su dvije knjige. Autori prof. dr. sc. Vladimir Strugar i dr. sc. Željko Karaula predstavili su knjigu *Vjekoslav Dominković: moji doživljaji – autobiografija*, čiji je nakladnik Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, u ediciji Posebna izdanja Zavoda (knj. 13, 2021). Vjekoslav Dominković (1852. – 1944.), učitelj i pedagog, djelovao je pola stoljeća u hrvatskom školstvu. Bio je učitelj u maloj realci u Srijemskoj Mitrovici i u osnovnoj

školi u Petrovaradinu, ravnatelj Više djevojačke škole u Karlovcu i Kr. zemaljske obrtne škole u Zagrebu te zaposlenik u Kr. sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Kao pedagoški pisac zalagao se za promjenu školstva, bio je vodeći zagovornik tadašnjih građanskih škola, odgoja i obrazovanja djevojaka te prevladavanja, posebno u metodici, nasljeđa, tzv. stare, tradicionalne škole; obrazlagao je važnost jedinstvenog djelovanja škole i obitelji te tjelesnog i radnog odgoja. Djelovanje V. Dominkovića prikazano je u tadašnjem povijesnom kontekstu. Zaključuje se kako je Dominković jedan od hrvatskih pedagoga koji je stvarao temelje za razvoj modernog školstva i pedagogije u Hrvatskoj i pridonosio afirmaciji učiteljskog poziva.

Druga predstavljena knjiga bila je *Ante Vukasović: životni put i djelo*, autorā prof. dr. sc. Vladimira Strugara i mr. sc. Ivice Đakovića, čiji je nakladnik Hrvatski pedagoško-književni zbor (2020.). O knjizi su govorili dr. sc. Zdenka Brebrić i jedan od autora, Vladimir Strugar. Prof. dr. sc. Ante Vukasović (1929. – 2021.), učitelj, pedagog i sveučilišni nastavnik, u velikoj je mjeri obilježio suvremenu pedagogiju. Objavio je 2.142 bibliografske jedinice, od čega je primjerice samostalni autor 47 knjiga, urednik i autor 17 knjiga, suautor 22 knjige. Prema broju objavljenih radova, postao je jedan od najplodnijih hrvatskih pedagoga druge polovice 20. stoljeća.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar

Znanstvenim skupom obilježena 26. obljetnica manifestacije *Terezijana* u Bjelovaru

Turistička, kulturna i zabavna manifestacija *Terezijana* u Bjelovaru obilježila je ove, 2022. godine 26. godišnjicu održavanja. Utemeljena je 1996. godine, a inspirirana je djelom carice Marije Terezije, čijom je zaslugom nastao Bjelovar 1756. godine. U programu manifestacije, koja je postala simbolom Grada Bjelovara, u razdoblju 16. – 19. lipnja 2022. zapažen je prinos Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru u čijoj je organizaciji održan znanstveni skup 17. lipnja 2022. pod nazivom *Grad su ljudi*. Suorganizatori skupa bili su Grad Bjelovar, Turistička zajednica Bilogora – Bjelovar i Gradski muzej Bjelovar.

U programu skupa održano je pet izlaganja i predstavljena je knjiga *Kronologija povijesti gradova Bjelovarsko-bilogorske županije*.